

דורות של תקווה – מסורת והעברה בין דורית עם העלייה מאתיופיה

מאת נעמי שמואל (פרדס הוצאה לאור 2020)

איך נשמרת ומועברת מסורת ומורשת תרבותית במשפחות אחרי הגירה? כיצד משפיע המעבר בין התרבויות על יחסים בתוך המשפחה? ואיך חווים בני הדור הצעיר, הצברים החדשים, את זהותם ואת השתייכותם לתרבויות השונות? "דורות של תקווה" משמיע מגוון קולות של דורות שונים במשפחות יוצאות אתיופיה בישראל. הספר בוחן נושאים של בין-דוריות ובין-תרבותיות, ומציג תובנות חדשות ומרתקות.

"נעמי שמואל מצליחה לגעת, בלב רגישי ובראש פתוח, תוך שמירת כבודו של האדם והקשבה למתרחש במשפחות, במורכבות היחסים אחרי ההגירה. היא בוחנת את 'נקודות האחיזה הרופפות במקום שבו תרבות אחת נפרמת ומצטרפת לתרבות אחרת, בהתנגשויות בין תפיסות עולם המתמזגות לתוך המרחב הבין-דורי, במאמצים לאחוז במסורת אחת למול מסורת אחרת, וביכולת ליצור מתוך השברים משהו חדש'. לפיכך, זהו ספר חשוב מאין כמותו במציאות שבה מעברים בין-תרבותיים של משפחות ויחידים נעשים שכיחים יותר ויותר". ד"ר שלום שרון, רב קהילת קדושים ישראל בקריית גת וראש המרכז הבינלאומי לחקר יהדות אתיופיה בקריה האקדמית אונו

"מדובר במחקר אתנוגרפי מקיף, רחב ממדים, יסודי מאוד, המשלב בין חקר הפולקלור וחקר המשפחה בהגירה. זהו תחום קשה למחקר וחשוב, 'פרדס' שמעט מאוד חוקרים מעיזים להיכנס לתוכו ומעטים מהם מצליחים לצאת ממנו עם מסקנות סדורות ותובנות חשובות. [...] החוקרת מצליחה יפה בעבודתה לשרטט ולהקיף את מגוון חוויות ההגירה, ההשתלבות, היחסים בין דורות ההגירה והזהות המתפתחת, וליצור נרטיבים שלוקטו מבנה קוהרנטי וסדור של חוויות ההגירה לגוניהן. מדובר באחד החידושים החשובים של המחקר הנוכחי". ד"ר רפי יונגמן, המכון להגירה ושילוב חברתי – המרכז האקדמי רופין

כך מסבירה ד"ר נעמי שמואל את כתיבת הספר:

גדלתי על התפר הבין תרבותי, חוויתי מעברים רבים בין ארץ הולדתי, אנגליה, לארץ השתייכותי, ישראל. יצרתי משפחה רבת-תרבותית משלי, עם בן זוגי שעלה מאתיופיה, וכל חיי התמודדתי עם שאלות של זהות ושייכות – שאלות שמתחילות בבית אבל מתעצמות אל מול חוויות של הדרה או קבלה חברתית מחוצה לה.

את ספרי הראשונים כתבתי עבור ילדי כתגובה לחוויותיהם כילדים כהי עור במציאות הישראלית, הם היו ספרי הילדים הראשונים בעברית עם דמויות חומות, ומשמים גם היום לחינוך להכלה וקבלה של המגוון האנושי בבתי

הספר. כשילדי גדלו, חוויתי על בשרי כמה קשה להורים דור ראשון בארץ לשמש עוגן ומגן יציבים ומועילים לילדיהם הצברים. ראיתי תוצאות קשות של השבר בתקשורת בין הורים לילדים במשפחות העולים שהכרתי, כאנתרופולוגית ומנחת הורים, הבנתי שיש כאן תופעה שראוי לחקור אותה ולהבין אותה לעומק.

תגובות קוראים:

"אני קוראת את הספר ולא מפסיקה להתרגש מעצם חשיבותו! זאת תרומה אדירה לחברה הישראלית, לא פחות ולא יותר! מעין שופע של ידע חי. הכתיבה כול כך יפה וסוחפת. ככה זה שהחוקרת היא גם סופרת..

הפרקים ותתי פרקים הקצרים מסודרים בצורה מצוינת, השילוב בין ציטוטים של המרואיינים לפרשנות שלך מעניק חיות לדברים, וזה כול כך חשוב שהוא כתוב בצורה שנגישה לכול ולא רק לקוראים אקדמאים.

מה שהכי חשוב, הספר כתוב מנקודת מבט חמה ואוהבת על הקהילה, לא מבט של חוקר חיצוני שעלול ללקות בשיפוטי/התנשאות." דיאן רייך עו"ס

"קראתי את דורות של תקווה ומאוד נהניתי. היטבת לתאר את המסע המורכב של המשפחות לבנות חיים חדשים בארץ המובטחת, מסע מפותל וסבוך במגוון שבילים ולכל משפחה את השביל ואף מספר שבילים בתוך המשפחה עצמה. שמחתי לקרוא שהמסע לאתיופיה מהווה אחד המשאבים לקבלה העצמית ולחזוק החוסן הפנימי.

נ.ב. תודה על שנים של כתיבה, הוראה והכשרה בכדי ליצור טוב משותף וחברה מכילה ומגוונת יותר."

אודות המחברת: סופרת ואנתרופולוגית, כלת פרס ראש הממשלה לספרות. פרסמה שני ספרים למבוגרים ושלוש-עשרה ספרי ילדים ונוער אשר זכו לפרסים רבים. נעמי מרצה באוניברסיטה העברית ומקיימת השתלמויות וסדנאות לאנשי מקצוע לעבודה מיטיבה בסביבה אנושית מגוונת.

להזמנת הספר: <https://www.naomis-books.com/shop>

ליצירת קשר:

ד"ר נעמי שמואל

טל. 0506214941

מייל: naomi.shmuel@mail.huji.ac.il

<https://www.naomis-books.com>